

Sygnatura akt VI Ka 88/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **12 czerwca 2018** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Marcin Schoenborn

Sędziowie SO Małgorzata Peteja-Żak (spr.)

SO Arkadiusz Łata

Protokolant Monika Dąbek

po rozpoznaniu w dniu 29 maja 2018 r.

przy udziale Marka Dutkowskiego Prokuratora Prokuratury Okręgowej w G.

sprawy

1. **I. J. (1)** ur. (...) w K.,

córki Z. i L.

oskarżonej z art. 286 § 1 kk

2. **D. W.** ur. (...) w Ż.,

córki R. i E.

oskarżonej z art. 286 § 1 kk

na skutek apelacji wniesionych przez obrońców oskarżonych i oskarżoną I. J. (1)

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 9 listopada 2017 r. sygnatura akt III K 901/13

na mocy art. 437 kpk, art. 438 kpk, art. 439 § 1 pkt 8 kpk, art. 624 § 1 kpk i art. 632 pkt 2 kpk

1. uchyla punkt 1 zaskarżonego wyroku w części dotyczącej czynów zarzuconych oskarżonej I. J. (1) w punktach V – XI aktu oskarżenia i na mocy art. 17 § 1 pkt 7 kpk umarza w tym zakresie postępowanie karne, zaś kosztami procesu w sprawie w tej części obciąża Skarb Państwa;

2. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) przyjmuje, iż w sprawie mają zastosowanie przepisy Kodeksu karnego w brzmieniu obowiązującym do dnia 7 czerwca 2010 r.,

b) ustala, iż przypisany oskarżonej I. J. (1) w punkcie 1 czyn z punktu XLII aktu oskarżenia został popełniony na szkodę F. Z. (Z.),

c) przyjmuje, iż przypisanych w punkcie 1 czynów z punktów: I – IV, XII – CXXII i CXXIV – CL aktu oskarżenia oskarżona I. J. (1) dopuściła się w krótkich odstępach czasu w podobny sposób i za tak opisany ciąg przestępstw z art. 286 § 1 kk wymierza jej na mocy art. 286 § 1 kk w zw. z art. 91 § 1 kk jedną karę 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności oraz na mocy art. 33 § 2 kk wymierza jej również jedną karę grzywny w ilości 100 (stu) stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10 (dziesięciu) złotych,

d) uchyla rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 2,

e) ustala, iż rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 3 odnosi się do kary pozbawienia wolności orzeczonej powyżej,

f) uchyla rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 4 i na mocy art. 46 § 1 kk orzeka wobec oskarżonej I. J. (1) obowiązek naprawienia w części szkody wyrządzonej przypisanymi przestępstwami poprzez zapłatę na rzecz następujących pokrzywdzonych:

- Z. L. kwoty 113 (sto trzynaście) złotych,
- P. S. (1) kwoty 277 (dwieście siedemdziesiąt siedem) złotych,
- A. N. kwoty 111 (sto jedenaście) złotych,
- E. K. (1) kwoty 111 (sto jedenaście) złotych,
- F. K. (1) kwoty 222 (dwieście dwadzieścia dwa) złote,
- I. P. kwoty 166 (sto sześćdziesiąt sześć) złotych,
- H. Ś. kwoty 83 (osiemdziesiąt trzy) złote,
- M. L. (1) kwoty 1111 (tysiąc sto jedenaście) złotych,
- H. G. (1) kwoty 1270 (tysiąc dwieście siedemdziesiąt siedem) złotych,
- E. R. (1) kwoty 259 (dwieście pięćdziesiąt dziewięć) złotych,
- A. C. (1) kwoty 166 (sto sześćdziesiąt sześć) złotych,
- I. S. (1) kwoty 129 (sto dwadzieścia dziewięć) złotych,
- J. K. (1) kwoty 129 (sto dwadzieścia dziewięć) złotych,
- K. G. kwoty 222 (dwieście dwadzieścia dwa) złote,
- J. M. (1) kwoty 333 (trzysta trzydzieści trzy) złote,
- J. I. (1) kwoty 138 (sto trzydzieści osiem) złotych,
- W. M. (1) kwoty 2.000 (dwa tysiące) złotych,
- S. T. kwoty 333 (trzysta trzydzieści trzy) złote,
- S. O. kwoty 444 (czteryście czterdzieści cztery) złote,
- Ł. B. kwoty 138 (sto trzydzieści osiem) złotych,
- T. F. kwoty 138 (sto trzydzieści osiem) złotych,

- K. K. (1) kwoty 277 (dwieście siedemdziesiąt siedem) złotych,
- S. S. (1) kwoty 83 (osiemdziesiąt trzy) złote,
- T. Ł. kwoty 138 (sto trzydzieści osiem) złotych,
- A. P. (1) kwoty 166 (sto sześćdziesiąt sześć) złotych,
- M. J. (1) kwoty 388 (trzysta osiemdziesiąt osiem) złotych,
- A. J. kwoty 72 (siedemdziesiąt dwa) złote,
- A. K. (1) kwoty 83 (osiemdziesiąt trzy) złote,
- W. K. kwoty 83 (osiemdziesiąt trzy) złote,
- F. Z. kwoty 83 (osiemdziesiąt trzy) złote,
- J. Z. (1) kwoty 328 (trzysta dwadzieścia osiem) złotych,
- J. K. (2) kwoty 83 (osiemdziesiąt trzy) złote,
- A. S. (1) kwoty 204 (dwieście cztery) złote,
- J. Z. (2) kwoty 204 (dwieście cztery) złote,
- R. M. (1) kwoty 126 (sto dwadzieścia sześć) złotych,
- A. P. (2) kwoty 316 (trzysta szesnaście) złotych,
- Z. D. kwoty 380 (trzysta osiemdziesiąt) złotych,
- J. S. (1) kwoty 311 (trzysta jedenaście) złotych,
- E. T. kwoty 126 (sto dwadzieścia sześć) złotych,
- B. P. kwoty 61 (sześćdziesiąt jeden) złotych,
- L. K. (1) kwoty 126 (sto dwadzieścia sześć) złotych,
- A. B. (1) kwoty 158 (sto pięćdziesiąt osiem) złotych,
- E. Z. (1) kwoty 100 (sto) złotych,
- A. S. (2) kwoty 66 (sześćdziesiąt sześć) złotych,
- T. G. kwoty 95 (dziewięćdziesiąt pięć) złotych,
- J. B. (1) kwoty 47 (czterdzieści siedem) złotych,
- P. S. (2) kwoty 126 (sto dwadzieścia sześć) złotych,
- P. W. (1) kwoty 126 (sto dwadzieścia sześć) złotych,
- E. L. kwoty 66 (sześćdziesiąt sześć) złotych,
- M. M. kwoty 66 (sześćdziesiąt sześć) złotych,

- R. M. (2) kwoty 126 (sto dwadzieścia sześć) złotych,
- A. B. (2) kwoty 66 (sześćdziesiąt sześć) złotych,
- W. S. kwoty 95 (dziewięćdziesiąt pięć) złotych,
- G. B. (1) kwoty 66 (sześćdziesiąt sześć) złotych,
- B. W. kwoty 126 (sto dwadzieścia sześć) złotych)
- C. S. (1) kwoty 126 (sto dwadzieścia sześć) złotych,
- M. K. (1) kwoty 47 (czterdzieści siedem) złotych,
- G. B. (2) kwoty 186 (sto osiemdziesiąt sześć) złotych,
- K. J. (1) kwoty 66 (sześćdziesiąt sześć) złotych,
- L. W. kwoty 66 (sześćdziesiąt sześć) złotych,
- L. K. (2) kwoty 83 (osiemdziesiąt trzy) złote,
- A. M. (1) kwoty 94 (dziewięćdziesiąt cztery) złote,
- K. P. (1) kwoty 66 (sześćdziesiąt sześć) złotych,
- U. S. kwoty 53 (pięćdziesiąt trzy) złote,
- J. J. kwoty kwoty 53 (pięćdziesiąt trzy) złotych,
- J. P. (1) kwoty 63 (sześćdziesiąt trzy) złote,
- N. S. kwoty 158 (sto pięćdziesiąt osiem) złotych,
- G. W. kwoty 66 (sześćdziesiąt trzy) złote,
- E. P. kwoty 95 (dziewięćdziesiąt pięć) złotych,
- J. S. (2) kwoty 133 (sto trzydzieści trzy) złote,
- G. S. kwoty 63 (sześćdziesiąt trzy) złote,
- L. B. (1) kwoty 248 (dwieście czterdzieści osiem) złotych,
- B. T. kwoty 186 (sto osiemdziesiąt sześć) złotych,
- M. C. (1) kwoty 66 (sześćdziesiąt sześć) złotych,
- T. K. kwoty 53 (pięćdziesiąt trzy) złote,
- M. S. (1) kwoty 63 (sześćdziesiąt trzy) złote,
- W. I. kwoty 66 (sześćdziesiąt sześć) złotych,
- M. S. (2) kwoty 95 (dziewięćdziesiąt pięć) złotych,
- P. D. kwoty 126 (sto dwadzieścia sześć) złotych,

- M. S. (3) kwoty 126 (sto dwadzieścia sześć) złotych,
- J. B. (2) kwoty 66 (sześćdziesiąt sześć) złotych,
- D. N. kwoty 311 (trzysta jednaście) złotych,
- M. R. (1) kwoty 100 (sto) złotych,
- B. N. (1) kwoty 363 (trzysta sześćdziesiąt trzy) złote,
- E. G. kwoty 66 (sześćdziesiąt sześć) złotych,
- D. K. kwoty 66 (sześćdziesiąt sześć) złotych,
- P. P. (1) kwoty 133 (sto trzydzieści trzy) złote,
- T. M. kwoty 158 (sto pięćdziesiąt osiem) złotych,
- M. P. kwoty 53 (pięćdziesiąt trzy) złote,
- K. K. (2) kwoty 47 (czterdzieści siedem) złotych,
- P. M. kwoty 53 (pięćdziesiąt trzy) złote,
- B. F. (1) kwoty 100 (sto) złotych,
- M. T. kwoty 166 (sto sześćdziesiąt sześć) złotych,
- J. W. (1) kwoty 126 (sto dwadzieścia sześć) złotych,
- K. J. (2) kwoty 316 (trzysta szesnaście) złotych,
- I. S. (2) kwoty 100 (sto) złotych,
- A. V. kwoty 373 (trzysta siedemdziesiąt trzy) złote,
- W. P. kwoty 288 (dwieście osiemdziesiąt osiem) złotych,
- S. M. kwoty 186 (sto osiemdziesiąt sześć) złotych,
- S. D. (1) kwoty 186 (sto osiemdziesiąt sześć) złotych,
- Ł. K. kwoty 68 (sześćdziesiąt osiem) złotych,
- M. R. (2) kwoty 68 (sześćdziesiąt osiem) złotych,
- M. K. (2) kwoty 68 (sześćdziesiąt osiem) złotych,
- M. H. kwoty 161 (sto sześćdziesiąt jeden) złotych,
- A. D. kwoty 68 (sześćdziesiąt osiem) złotych,
- K. M. (1) kwoty 95 (dziewięćdziesiąt pięć) złotych,
- M. B. (1) kwoty 66 (sześćdziesiąt sześć) złotych,
- D. P. (1) kwoty 101 (sto jeden) złotych,

- T. W. (1) kwoty 244 (dwieście czterdzieści cztery) złote,
- T. L. kwoty 257 (dwieście pięćdziesiąt siedem) złotych,
- G. Z. kwoty 98 (dziewięćdziesiąt osiem) złotych,
- A. C. (2) kwoty 253 (dwieście pięćdziesiąt trzy) złote,
- J. K. (3) kwoty 161 (sto sześćdziesiąt jeden) złotych,
- A. F. kwoty 194 (sto dziewięćdziesiąt cztery) złote,
- H. D. kwoty 193 (sto dziewięćdziesiąt trzy) złote,
- B. Ś. kwoty 128 (sto dwadzieścia osiem) złotych,
- J. K. (4) kwoty 128 (sto dwadzieścia osiem) złotych,
- P. W. (2) kwoty 128 (sto dwadzieścia osiem) złotych,

g) przyjmuje, iż rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 7 dotyczy kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec oskarżonej D. W. w punkcie 5,

h) uchyla rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 8 i na mocy art. 46 § 1 kk orzeka wobec oskarżonej D. W. obowiązek naprawienia w części szkody wyrządzonej przypisanymi przestępstwami poprzez zapłatę na rzecz następujących pokrzywdzonych:

- F. K. (2) kwoty 376 (trzysta siedemdziesiąt sześć) złotych,
- J. K. (5) kwoty 48 (czterdzieści osiem) złotych,
- K. K. (3) kwoty 47 (czterdzieści siedem) złotych,
- K. M. (2) kwoty 123 (sto dwadzieścia trzy) złote,
- R. T. kwoty 95 (dziewięćdziesiąt pięć) złotych,
- A. R. kwoty 95 (dziewięćdziesiąt pięć) złotych,
- J. W. (2) kwoty 53 (pięćdziesiąt trzy) złote,
- H. B. (1) kwoty 66 (sześćdziesiąt sześć) złotych,
- H. G. (2) kwoty 53 (pięćdziesiąt trzy) złote,
- B. J. kwoty 66 (sześćdziesiąt sześć) złotych,
- A. C. (3) kwoty 53 (pięćdziesiąt trzy) złote,
- Z. B. kwoty 168 (sto sześćdziesiąt osiem) złotych,
- M. G. kwoty 253 (dwieście pięćdziesiąt trzy) złote,
- W. J. kwoty 53 (pięćdziesiąt trzy) złote,
- M. Ś. kwoty 248 (dwieście czterdzieści osiem) złotych,

- H. B. (2) kwoty 100 (sto) złotych,
- A. G. kwoty 53 (pięćdziesiąt trzy) złote,
- H. S. kwoty 63 (sześćdziesiąt trzy) złote,
- M. S. (4) kwoty 126 (sto dwadzieścia sześć) złotych,
- A. L. kwoty 222 (dwieście dwadzieścia dwa) złote,
- A. B. (3) kwoty 66 (sześćdziesiąt sześć) złotych,
- M. S. (5) kwoty 66 (sześćdziesiąt sześć) złotych,
- E. B. kwoty 53 (pięćdziesiąt trzy) złote,
- J. H. kwoty 66 (sześćdziesiąt sześć) złotych,
- K. J. (3) kwoty 53 (pięćdziesiąt trzy) złote,
- S. S. (2) kwoty 53 (pięćdziesiąt trzy) złote,
- A. O. kwoty 127 (sto dwadzieścia siedem) złotych,
- S. D. (2) kwoty 53 (pięćdziesiąt trzy) złote,
- A. M. (2) kwoty 258 (dwieście pięćdziesiąt osiem) złotych,
- J. M. (2) kwoty 133 (sto trzydzieści trzy) złote,
- L. B. (2) kwoty 112 (sto dwanaście) złotych,
- J. G. kwoty 100 (sto) złotych,
- Z. K. kwoty 95 (dziewięćdziesiąt pięć) złotych,
- C. S. (2) kwoty 217 (dwieście siedemnaście) złotych,
- L. K. (3) kwoty 133 (sto trzydzieści trzy) złote,
- M. B. (2) kwoty 53 (pięćdziesiąt trzy) złote,
- Z. R. (1) kwoty 248 (dwieście czterdzieści osiem) złotych,
- Z. R. (2) kwoty 190 (sto dziewięćdziesiąt) złotych,
- H. K. kwoty 316 (trzysta szesnaście) złotych,
- T. S. kwoty 47 (czterdzieści siedem) złotych,
- P. R. kwoty 63 (sześćdziesiąt trzy) złote,
- B. M. kwoty 66 (sześćdziesiąt sześć) złotych,
- J. K. (6) kwoty 126 (sto dwadzieścia sześć) złotych,
- T. P. kwoty 190 (sto dziewięćdziesiąt) złotych,

- K. W. kwoty 66 (sześćdziesiąt sześć) złotych,
- J. S. (3) kwoty 200 (dwieście) złotych,
- A. B. (4) kwoty 344 (trzysta czterdzieści cztery) złote,
- S. K. kwoty 63 (sześćdziesiąt trzy) złote,
- W. N. kwoty 221 (dwieście dwadzieścia jeden) złotych,
- T. W. (2) kwoty 128 (sto dwadzieścia osiem) złotych,
- E. K. (2) kwoty 135 (sto trzydzieści pięć) złotych,
- T. A. kwoty 111 (sto jedenaście) złotych,
- M. C. (2) kwoty 48 (czterdzieści osiem) złotych,
- U. R. kwoty 66 (sześćdziesiąt sześć) złotych,
- J. W. (3) kwoty 257 (dwieście pięćdziesiąt siedem) złotych,
- A. K. (2) kwoty 68 (sześćdziesiąt osiem) złotych,
- J. P. (2) kwoty 68 (sześćdziesiąt osiem) złotych,
- J. M. (3) kwoty 128 (sto dwadzieścia osiem) złotych,
- J. C. kwoty 225 (dwieście dwadzieścia pięć) złotych,
- J. T. kwoty 101 (sto jeden) złotych,
- B. F. (2) kwoty 68 (sześćdziesiąt osiem) złotych,
- R. F. kwoty 68 (sześćdziesiąt osiem) złotych,
- G. M. kwoty 188 (sto osiemdziesiąt osiem) złotych,
- H. Z. kwoty 190 (sto dziewięćdziesiąt) złotych,
- M. O. kwoty 225 (dwieście dwadzieścia pięć) złotych,
- R. O. kwoty 316 (trzysta szesnaście) złotych,
- R. W. kwoty 68 (sześćdziesiąt osiem) złotych,
- M. K. (3) kwoty 68 (sześćdziesiąt osiem) złotych,
- K. P. (2) kwoty 257 (dwieście pięćdziesiąt siedem) złotych,
- B. N. (2) kwoty 128 (sto dwadzieścia osiem) złotych,
- M. N. kwoty 443 (czterysta czterdzieści trzy) złotych,
- K. D. kwoty 161 (sto sześćdziesiąt jeden) złotych,
- E. R. (2) kwoty 135 (sto trzydzieści pięć) złotych,

- H. J. kwoty 203 (dwieście trzy) złote;

2. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

3. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adwokatów I. L. i A. S. (3) kwoty po 516,60 zł (pięćset szesnaście złotych i sześćdziesiąt groszy) obejmującą kwotę 96,60 zł (dziewięćdziesiąt sześć złotych i sześćdziesiąt groszy) podatku VAT, tytułem zwrotu nieuiszczonych kosztów obrony oskarżonych z urzędu w postępowaniu odwoławczym;

4. zwalnia obie oskarżone od zapłaty kosztów sądowych postępowania odwoławczego, obciążając wydatkami Skarb Państwa.

Sygn. akt VI Ka 88/18

UZASADNIENIE WYROKU

z dnia 12 czerwca 2018r.

(w stosunku do oskarżonych I. J. (1) i D. W.)

Sąd Rejonowy w Gliwicach wyrokiem z dnia 9 listopada 2017r., w sprawie o sygn. III K 901/13, uznał ***oskarżoną I. J. (1)*** za winną popełnienia zarzucanych jej czynów w punktach od I do CXXII i od CXXIV do CL aktu oskarżenia, z których każdy wyczerpywał znamiona występku z art. 286 § 1 kk i za to przy przyjęciu konstrukcji ciągu przestępstw na mocy art. 286 § 1 kk w zw. z art. 91 § 1 kk wymierzył jej jedną karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, a na mocy art. 33 § 1 i 2 kk karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych, określając wysokość jednej stawki na kwotę 10 złotych.

W punkcie 3 na mocy art. 69 § 1 i 2 kk i art. 70 § 1 pkt 1 kk w brzmieniu sprzed 1 lipca 2015r. przy zast. art. 4 § 1 kk wykonanie orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności Sąd warunkowo zawiesił na okres próby 2 lat.

Nadto w punkcie 4 na mocy art. 46 § 1 kk zobowiązał oskarżoną do częściowego naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonych stosownych kwot pieniężnych, stanowiących mniej więcej 1/3 wartości poniesionych przez nich szkód.

W punkcie 17 wyroku w zakresie czynu zarzucanego oskarżonej w punkcie CXXIII aktu oskarżenia na mocy art. 17 § 1 pkt 7 kpk umorzył postępowanie.

Nadto zasądził stosowne wynagrodzenie na rzecz obrońcy z tytułu świadczonej pomocy prawnej z urzędu oskarżonej oraz zasądził od oskarżonej na rzecz Skarbu Państwa stosowne koszty sądowe.

W punkcie 5 uznał ***oskarżoną D. W.*** za winną popełnienia zarzucanych jej czynów w punktach od CLI do CCXXXVIII aktu oskarżenia, z których każdy wyczerpywał znamiona występku z art. 286 § 1 kk i za to przy przyjęciu konstrukcji ciągu przestępstw na mocy art. 286 § 1 kk w zw. z art. 91 § 1 kk wymierzył jej jedną karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, a na mocy art. 33 § 1 i 2 kk karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych, określając wysokość jednej stawki na kwotę 10 złotych.

W punkcie 7 na mocy art. 69 § 1 i 2 kk i art. 70 § 1 pkt 1 kk w brzmieniu sprzed 1 lipca 2015r. przy zast. art. 4 § 1 kk wykonanie orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności Sąd warunkowo zawiesił na okres próby 2 lat.

Nadto w punkcie 8 na mocy art. 46 § 1 kk zobowiązał oskarżoną do częściowego naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonych stosownych kwot pieniężnych, stanowiących mniej więcej 1/3 wartości poniesionych przez nich szkód.

Nadto zasądził stosowne wynagrodzenie na rzecz obrońcy z tytułu świadczonej pomocy prawnej z urzędu oskarżonej oraz zasądził od oskarżonej na rzecz Skarbu Państwa stosowne koszty sądowe.

Od niniejszego wyroku apelację wywiedli obrońcy obu oskarżonych oraz oskarżona I. J. (1), zaskarżając wyrok w całości.

Obrońca oskarżonej I. J. (1) zarzuciła wyrokowi błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na treść orzeczenia, poprzez przyjęcie, że oskarżona dopuściła się zarzucanych jej czynów z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 91 § 1 kk, podczas gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy nie wskazuje na sprawstwo oskarżonej, oskarżona była pracownikiem zatrudniającej jej firmy i wykonywała swoją pracę zgodnie ze swoimi obowiązkami służbowymi, brak jest jakichkolwiek obiektywnych dowodów popełnienia przez oskarżoną przypisanych jej czynów, zwłaszcza w kontekście zeznań świadków, którzy wskazują, że dokonywali opłaty przygotowawczej na konto firm, a nie do rąk oskarżonej oraz nie zostało wykazane, aby oskarżona uzyskała jakąkolwiek korzyść majątkową, prócz normalnego wynagrodzenia za pracę, w związku z jej pracą na rzecz kolejnych firm.

W oparciu o taki zarzut obrońca oskarżonej wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonej od zarzucanych jej czynów, względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Oskarżona I. J. (1), wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie jej od zarzucanych czynów, zarzuciła wyrokowi:

1. obrazę przepisów postępowania, a to art. 4 kpk w zw. z art. 5 § 2 kpk i art. 7 kpk poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, a w szczególności poprzez dowolną ocenę złożonych przez nią wyjaśnień oraz innych osób przesłuchanych w sprawie, w tym i pokrzywdzonych, a w konsekwencji
2. naruszenie przepisów prawa procesowego mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, polegające na obrazie:
 - art. 410 kpk w zw. z art. 4 kpk i art. 167 kpk poprzez oparcie orzeczenia na ustaleniach dowolnych, nieznajdujących podstawy w materiale dowodowym zebrany w sprawie, pominięcie istotnych okoliczności ujawnionych w toku postępowania, nieprzeprowadzenie wszystkich dowodów niezbędnych dla wszechstronnego wyjaśnienia sprawy, w szczególności do stwierdzenia czy oskarżona działała w zamiarze umyślnym,
 - art. 424 § 1 pkt 1 kpk w zw. z art. 6 i 7 kpk poprzez sporządzenie uzasadnienia wyroku w sposób pobieżny, ogólny, bez wyjaśnienia w jaki sposób Sąd doszedł do wniosków sformułowanych w uzasadnieniu wyroku,
 - błąd w ustaleniach faktycznych w części ustalającej sprawstwo i winę oskarżonej.

Obrońca oskarżonej D. W. zarzucił wyrokowi:

1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść, polegający na przyjęciu, że oskarżona doprowadziła do niekorzystnego rozporządzenia mieniem pokrzywdzonych w sytuacji, gdy ani z materiału dowodowego, ani z opisu czynu nie wynika, iż oskarżona wyczerpała znamię czasownikowe przestępstwa oszustwa, tj. „doprowadziła do niekorzystnego rozporządzenia mieniem”,
2. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, a to art. 4 kpk, art. 5 § 2 kpk i art. 7 kpk, poprzez zastosowanie przez Sąd nieobiektywnej i zupełnie dowolnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, uznanie za wiarygodne wyłącznie dowodów przemawiających na niekorzyść oskarżonej przy jednoczesnym pomijaniu wszelkich źródeł dowodowych wykazujących jej niewinność, co doprowadziło do pominięcia okoliczności, iż oskarżona wykonywała jedynie czynności zawodowe, nie zatajała faktów, mających znaczenie dla zawarcia umowy z klientami i nie działała z zamiarem doprowadzenia pokrzywdzonych do niekorzystnego rozporządzenia mieniem własnym.

W oparciu o takie zarzuty obrońca oskarżonej wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonej od przypisanych jej czynów, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Z ostrożności procesowej – wniósł o wyeliminowanie z opisu zawartego w punkcie 7 orzeczenia sformułowania „łącznej”, albowiem orzeczona kara nie jest karą łączną, ale jednostkową.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońców i oskarżonej I. J. (1) zasadniczo nie zasługiwały na uwzględnienie, choć kontrola odwoławcza przeprowadzonego przez Sąd I instancji postępowania dowodowego, zaskarżonego orzeczenia, jego uzasadnienia oraz analiza treści środków odwoławczych skutkować musiała korektą treści zaskarżonego orzeczenia.

Oskarżonej I. J. (1) zarzucono szereg przestępstw oszustwa, popełnionych w okresie od października 2003r. do połowy lutego 2005r. Czyny te, wszystkie tak samo kwalifikowane, miały polegać na działaniu w celu osiągnięcia korzyści majątkowej i zawieraniu przez nią, jako pracownika (...) Sp. z o. o. lub (...) Sp. z o. o., umów o pożyczkę z pokrzywdzonymi i wprowadzaniu ich w błąd poprzez zatajanie prawdy co do realnych możliwości uzyskania pożyczki, fałszywe zapewnianie co do rzeczywistych warunków zawieranych umów, zasad funkcjonowania oraz terminu uzyskania środków finansowych, przyczyniając się tym samym do podjęcia decyzji o zawarciu umów i wyłudzając od tych osób określone kwoty pieniężne, wpłacane – jako warunek uzyskania pożyczek - tytułem opłaty zwrotnej bądź przygotowawczej. Z samych wyjaśnień oskarżonej wynikało, iż była ona najpierw pracownikiem (...) Sp. z o. o., a następnie została zatrudniona kolejno w w/w spółkach, stworzonych i zarządzanych przez te same osoby, pracując w coraz to innych w biurach przy obsłudze klientów. Będąc zatrudnioną zatem najpierw w (...) Sp. z o. o., a następnie w (...) Sp. z o. o., była już pracownikiem doświadczonym, mającym już wcześniej styczność z klientami zawierającymi umowy kredytowe na podobnych zasadach, uzależniających uzyskanie kredytu od uiszczenia opłaty wstępnej.

W aktach sprawy zalegają trzy wyroki zapadłe wobec oskarżonej I. J. (1) w sprawach o czyny z art. 286 § 1 kk. W dwóch pierwszych Sądu Rejonowego w Katowicach z dnia 16 lutego 2006r. i 13 lipca 2011r., odpowiednio w sprawach o sygn. akt XIII K 45/05/4 i III K 24/09, została ona uznana winną popełnienia przestępstw oszustwa w okresie od stycznia do lutego 2003r., była wówczas pracownicą (...) Sp. z o. o., przy czym Sąd każdorazowo przyjmował konstrukcję ciągu przestępstw (k. 4369-4370, k. 6239-6240).

Trzeci wyrok natomiast zapadł przed Sądem Rejonowym w Gliwicach w dniu 7 grudnia 2005r., sygn. akt IX K 1632/04, a na jego mocy I. J. (1) została uznana winną tego, że w okresie od 25 listopada 2003r. do 8 stycznia 2004r. w G., działając z góry powziętym zamiarem i w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, poprzez wprowadzenie w błąd co do warunków uzyskania środków pieniężnych w (...) Sp. z o. o. we W. za pomocą udzielania mylnych informacji co do treści umowy doprowadziła troje pokrzywdzonych do niekorzystnego rozporządzenia pieniędzmi w określonej wysokości, tj. czynu z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 12 kk i za to na mocy pierwszego z tych przepisów wymierzono jej karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania oraz zobowiązano do naprawienia szkody (k. 4366-4367). Niniejszy wyrok stał się prawomocny z dniem 23 maja 2006r. (k. 4368).

W przedmiotowej sprawie oskarżonej zarzucono z kolei w punktach od V do XI aktu oskarżenia czyny oszustwa popełnione odpowiednio w dniach 26 listopada 2003r., 27 listopada 2003r., 4 grudnia 2003r., 10 grudnia 2003r., 15 grudnia 2003r., w 2004r. (bez określenia dokładnej daty) oraz w dniu 5 stycznia 2004r., kiedy to oskarżona była pracownikiem tego samego podmiotu, tj. (...) Sp. z o. o. Analiza treści tego wyroku prowadzi nieodparcie do wniosku o pełnej identyczności i tożsamości okoliczności dwóch wskazanych wyżej przypadków, sposobu działania oskarżonej oraz jej zamiaru. Tym samym przekonuje o pełnej identyczności i tożsamości czynów rozpatrywanych z czynem, za jaki została ona już prawomocnie skazana. W każdym z tym zachowań oskarżona, jako pracownica (...), działała w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wprowadzając w błąd potencjalnych klientów co do warunków realizacji umowy, udzielając im nieprawdziwych informacji co do ich treści. Jej działania następowały zatem w

tych samych realiach faktycznych i identyczną metodą, w tożsamym czasie. Okres, za jaki doszło do prawomocnego skazania przez Sąd Rejonowy w Gliwicach wręcz pochłania dni, w jakich I. J. (1) miała się dopuścić przestępstw oszustwa zarzucanych w sprawie przedmiotowej w punktach od V do XI aktu oskarżenia. Te same są też kwalifikacje prawne. Hipotetycznie zatem w sytuacji łącznego rozpoznawania sprawy aktualnej (w zakresie czynów wskazanych wyżej) ze sprawą zawisłą i prawomocnie zakończoną już przed Sądem (...) istniały wszelkie warunki do objęcia wszystkich tych zachowań konstrukcją z art. 12 kk i potraktowania czynów zarzucanych w punktach V - XI w badanej sprawie w kategoriach fragmentu, części składowej podjętych już wcześniej, począwszy od dnia 25 listopada 2003r., analogicznych aktywności, będących wyrazem realizacji tego samego zamiaru. Nic bowiem nie wskazywało, by oskarżona zamiar taki podejmowała na nowo i ponownie w odniesieniu do każdej kolejnej zawartej umowy z klientem. Prawomocne skazanie zatem za czyn ciągi stało na przeszkodzie ponownemu postępowaniu o później ujawnione zachowania będące elementem tego czynu, które nie były przedmiotem wcześniejszego osądzenia. Czyn ciągi obejmuje wielość naturalistycznych zachowań podjętych w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, a sprawca przystępując do realizacji pierwszego składającego się na ciąg zachowania działa w zamiarze obejmującym wszystkie zachowania objęte znamieniem ciągłości, zaś kompleks zachowań jest jedną i nierozzerwalną całością. Taki stan rzeczy wystąpił w badanej sprawie. Przyjęcie zatem konstrukcji czynu ciągłego w innej sprawie przesądzało o konieczności stosowania w tym postępowaniu zasady *ne bis in idem* wyrażonej w art. 17 § 1 pkt 7 kpk (zob. uchwała SN z dnia 21 XI 2001r., I KZP 29/01, OSNKW 2002/1-2/2). Powyższe rodziło ujemną przesłankę procesową powagi rzeczy osądzonej, której zakres wyznaczony został wcześniejszym wyrokiem. Prawomocne skazanie za przestępstwo popełnione czynem ciągłym stwarza stan materialnej prawomocności w stosunku do okresu objętego skazaniem, także w odniesieniu do jednostkowych zachowań, które nie zostały objęte opisem czynu przypisanego, co wyklucza przypisanie sprawcy kolejnych takich samych zachowań z okresu opisanego w prawomocnym wyroku (zob. uchwała SN z dnia 15 VI 2007r., I KZP 15/07, OSNKW 2007/7-8/55 i wyrok SN z dnia 2 VII 2015r., V KK 45/15, Lex nr 1755925).

Punkt 1 zaskarżonego wyroku zatem należało uchylić w części dotyczącej czynów zarzucanych oskarżonej I. J. (1) w punktach V – XI aktu oskarżenia i na mocy art. 17 § 1 pkt 7 kpk umorzyć w tym zakresie postępowanie karne, kosztami procesu w sprawie w tej części obciążając Skarb Państwa. Tak orzekając Sąd odwoławczy miał oczywiście na względzie fakt zatarcia się przywoływanego wyżej skazania wyrokiem Sądu Rejonowego w Gliwicach (jak i wyroków wcześniejszych), tym niemniej poczynione ustalenia są dla oskarżonej w niniejszej sprawie na tym tle korzystne, przy równoczesnym - rzecz jasna - uwzględnieniu obecnego statusu oskarżonej jako osoby niekaranej za przestępstwa.

Co do meritum natomiast sprawy trzeba stwierdzić, że Sąd I instancji, wbrew zarzutom wszystkich apelacji, dokładnie przeprowadził postępowanie dowodowe, w trakcie którego przedsięwziął niezbędne i odpowiednie czynności celem wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności w sprawie. Zgromadzone dowody poddał następnie wnikliwej analizie, a w motywach zaskarżonego orzeczenia ustosunkował się do każdego z przeprowadzonych dowodów. Wyjaśnił więc, którym dowodom dał wiarę i dlaczego, a także które okoliczności sprawy można na ich podstawie uznać za udowodnione. Przedstawiona przez Sąd I instancji analiza dowodów w pełni zasługiwała na uwzględnienie. Była ona spójna i uwzględniała zasady doświadczenia życiowego, w tym zawodowego. Zasadność ocen i wniosków wyprowadzonych przez Sąd orzekający z okoliczności ujawnionych w toku przewodu sądowego odpowiadała prawidłowości logicznego rozumowania. Nadto analiza ta nie wykraczała poza ramy swobodnej oceny dowodów. Sąd I instancji w sposób poprawny zastosował również przepisy prawa materialnego, dokonując prawidłowej kwalifikacji prawnej zarzucanych obu oskarżonym czynów. W konsekwencji prawidłowo przypisał obu popełnienie szeregu przestępstw wyczerpujących znamiona czynów zabronionych z art. 286 § 1 kk, przyjmując nadto konstrukcję ciągu przestępstw.

Przechodząc do ustosunkowania się do podniesionych przez skarżących zarzutów trzeba wskazać, iż apelacje te zostaną omówione łącznie w związku z podnoszonymi, a powtarzającymi się zarzutami, w istocie stanowiąc polemikę z ustaleniami Sądu I instancji, próbę zastąpienia ich własną odmienną oceną materiału dowodowego bez wykazania, jakich to uchybień w świetle wiedzy i doświadczenia życiowego miał dopuścić się Sąd w dokonanej przez siebie ocenie materiału dowodowego.

Wszyscy skarżący wskazywali zwłaszcza na fakt zwykłego zatrudnienia oskarżonych przez osoby kierujące spółkami, a tym samym zawiadujące tymi podmiotami i ponoszące za ich działalność odpowiedzialność. Jest oczywistym także i dla Sądu odwoławczego, że w procedurze powyższym, kolejno w obu spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością, brało udział więcej osób, zwłaszcza tych, z których inicjatywy powstały oba podmioty, tj. M. K. (4), M. J. (2), M. L. (2), P. P. (2) i D. Z., tym niemniej zatrudnieni w terenowych biurach pracownicy spółek, wykonując swoje obowiązki pracownicze i doprowadzając do podpisania przez osoby pokrzywdzone szeregu niekorzystnych dla nich i niezrealizowanych umów, także brali czynny udział w owym przestępczym przedsięwzięciu, przynosząc wymierną korzyść pracodawcy w postaci pobieranych na jego rzecz opłat bezzwrotnych, nazywanych mylnie zwrotnymi, tudzież przygotowawczymi. Podnoszony w związku z tym przez skarżących fakt braku pobierania tych opłat osobiście przez oskarżone nie ma znaczenia dla realizacji znamion czynów im przypisanych w kontekście przepisu art. 115 § 4 kk, który za korzyść majątkową uznaje korzyść zarówno dla siebie, jak i dla kogo innego. Jest prawdą, że obu oskarżonym nie przypisano popełnienia czynów zabronionych w formie współsprawstwa, to jednak nie można zgodzić się ze skarżącymi gdy wywodzą, iż oskarżone wykonywały tylko zwyczajną swoją pracę, zgodnie z obowiązkami służbowymi, nie mając świadomości co do tego, iż podpisywane przez nie umowy nie będą zrealizowane, a już na pewno nie na takich warunkach, o jakich była mowa przed ich zawieraniem. Analiza obszernej dokumentacji zebranej w sprawie dowodzi, iż prowadzona działalność przez spółki naruszała obowiązujące przepisy regulujące zasady udzielania kredytów konsumenckich, tj. przepisy ustawy z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim (art. 11) oraz ustawy z dnia 16 kwietnia 1993r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (art. 24b). Już tylko wstępne badanie treści przepisów zawieranych umów przez osoby pokrzywdzone wskazuje, iż treść ich warunków nie była jasna i precyzyjna, ogóle warunki nie określały w szczególności kiedy kredyt może zostać przyznany, nakładając równocześnie na kontrahenta obowiązek ponoszenia wysokich kosztów, a w razie rezygnacji z umów – kary pieniężne. Ogóle warunki umowy nie przewidywały możliwości odstąpienia od umowy w terminie 10 dni bez podania przyczyny, do umowy też nie był dołączany wzór oświadczenia o odstąpieniu od niej. Sam tekst umowy był sporządzony bardzo małym, a przez to mało czytelnym drukiem, trudnym do zrozumienia dla średnio wykształconego obywatela językiem, dodatkowo szczegółowe warunki regulaminu zawarte były na drugiej i trzeciej stronie kontraktu, na szarym, a przez to nieczytelnym papierze (druk mało widoczny, bardzo małe litery, dla przeciętnego odbiorcy zlewające się i nieczytelne), dodatkowo – na co zwracali uwagę pokrzywdzeni - warunki regulaminu były w zdecydowanej większości spięte zszywaczem wraz z dowodem dokonanej wpłaty przez klienta, a przez to pomijane przez nich w czasie zapoznawania się z dokumentem (w istocie zabezpieczone w oryginałach druki tych umów tej okoliczności dowodzą). Treść samej umowy była formułowana niejasno, w sposób nieprzejrzysty, a sam tryb postępowania przy udzielaniu pożyczek, zwłaszcza co do kolejnych oświadczeń składanych przez klienta i przebiegu procesu przyznawania pożyczek, był opisany w sposób bardzo zagmatwany, trudny do interpretacji, a przez to niezrozumiały dla przeciętnego odbiorcy, co zresztą przyznawała sama oskarżona I. J. (1), stwierdzając, że wiele zapisów umowy sama nie rozumiała.

Nie sposób w szczególności dać wiarę oskarżonej I. J. (1) co do tego, iż nie była ona świadoma udziału w przestępczym procederze, a tym samym, że nie orientowała się w tym, w jaki sposób zatrudniająca ją spółka jedna bądź druga uzyskiwała kapitał dla dalszego funkcjonowania. W szczególności nie do przyjęcia było lansowane przez nią twierdzenie, iż firma posiadała własny kapitał, klient zatem nie uczestniczył w żadnej grupie i nie był zmuszony do płacenia rat przed uzyskaniem pożyczki. Takie okoliczności w żadnej mierze nie wynikają ze zgromadzonego materiału dowodowego, nie może być bowiem wątpliwości – po zapoznaniu się z zeznaniami klientów wymienionych spółek oraz z dokumentami – iż spółki te działały w systemie konsorcyjnym (argentyńskim), co oznaczało nic innego jak tworzenie samofinansujących się grup, których uczestnicy przez czas, na jaki została zawarta umowa, musieli wpłacać co miesiąc określoną kwotę pieniężną (ratę), a gromadzone w ten sposób środki tworzyły fundusz całej grupy przeznaczony na uzyskanie (zakup) dobra (produktu) określonego w umowie. Dogłębne wyczytanie się przez osobę z odpowiednim wykształceniem w treść regulaminu dowodzi, iż dzięki podpisywanym przez pokrzywdzone osoby umowom, nazywanym umowami bądź kontraktami o udzielenie pożyczki cywilnoprawnej, organizowano grupę osób, spośród której w ramach każdego przydziału środki pieniężne mogły otrzymać tylko niektóre osoby. W tak prosperującym systemie, wbrew zapewnieniom ich pracowników, otrzymanie pożyczki nie zależało wcale od zaakceptowania przez dyrekcję spółki zdolności kredytowej klienta czy też spełnienia innych warunków określonych

przez pożyczkodawcę w momencie zawierania umowy (wskazywania rodzaju zabezpieczenia), lecz od złożenia najkorzystniejszej oferty, tj. największej wartości wkładu własnego i najkrótszego okresu spłaty odsetek z tytułu otrzymanych środków. O tym natomiast na jakich zasadach środki te miały być wypłacane oskarżone – doskonale w tym przecież zorientowane – nie informowały swoich klientów, zapewniając ich stanowczo, a przez to i wiarygodnie, iż środki pieniężne stanowiące pożyczkę na podobnych zasadach jak w banku, nadto z dofinansowaniem Unii Europejskiej, po spełnieniu określonych warunków, zostaną im przekazane w krótkim terminie od podpisania umowy, najczęściej dwutygodniowym. Nie do przyjęcia jest pogląd skarżącej oskarżonej co do swoistej zmywy pokrzywdzonych, którzy – zrzucając na nią odpowiedzialność – mieli składać fałszywe zeznania dotyczące procedury podpisywania z nimi umów. Nie może wszak być dziełem przypadku to, iż wszystkie te osoby składały bardzo podobne w swej treści relacje odnoszące się do okoliczności zawieranych przez nich umów, tj. przede wszystkim wiarygodnych dla nich zapewnień oskarżonych pracowników co do rzetelności firmy mającej pożyczyć pieniądze na podobnej zasadzie jak bank oraz zasad temu towarzyszących. Jest prawdą, że pokrzywdzeni ci w dużej mierze przyznawali się do nieczytania w trakcie podpisywania owych umów ich szczegółowych warunków i regulaminu, miało to być jednak spowodowane przekonującymi zapewnieniami oskarżonych co do realizacji warunków umowy przez firmę oraz zdecydowanym przeczeniem odnośnie jej działalności w systemie argentyńskim. Brak możliwości wydawania klientom przed podpisaniem umowy druków z jej warunkami (jako, że były to druki ścisłego zachowania) skutkowało tym, iż po takiej przekonującej rozmowie z klientem decydował się on, nierzadko będąc życiowo do tego zmuszonym, do podpisania umowy w przekonaniu na rychłe uzyskanie pożyczki. Gdy zdarzył się natomiast klient bardziej dążący treść warunków umowy i zadający pytania dotyczące jej treści był uspokajany i miał słyszeć odpowiedź, iż firma proponuje szereg produktów i właśnie te postanowienia umowy, o które pyta, nie dotyczą przedmiotowej pożyczki. To wszystko co działo się później natomiast przekonuje jedynie, iż oskarżone miały świadomość tego, że pozyskiwani przez nie klienci nie otrzymywali następnie, nie tylko że we wskazanym terminie, ale i w ogóle, wbrew ich zapewnieniom, oczekiwanych pieniędzy. Z zeznań wszystkich pokrzywdzonych wynika niezbicie przecież, iż po okresie krótkiego oczekiwania na przyznanie gotówki, kierowali się oni do placówki pożyczkodawcy z pretensjami i zapytaniami o termin jej przyznania, często idąc tam już z pierwszą niezrozumiałą dla nich korespondencją, wzywającą do uiszczenia raty i wypełnienia szeregu dodatkowych druków. Wówczas to oskarżone miały klientów swych uspokajać, rzekomo dzwonić do centrali by następnie zapewnić o rychłej realizacji umowy, czasem zaś osobiście nawet pomagać wypisywać otrzymane druki do wypełnienia z oświadczeniem finansowym, a nawet pisać do zarządu o wypowiedzenie umowy. Nadto takie wizyty kontrahentów nierzadko niestety kończyły się fiaskiem, zastawali oni bowiem placówkę już zamkniętą w danym miejscu, nie mogąc nawiązać także kontaktu telefonicznego z centralą. O ile zatem można przyjąć, że oskarżone mogły skutecznie bronić się swoją nieświadomością co do systemu w jakim działa firma je zatrudniająca początkowo, o tyle później, kiedy klienci zgłaszali swe zastrzeżenia chcąc odstąpić od umowy i informowali o braku obiecanych środków, zdawały sobie sprawę z tego, że warunki kontraktu nie są takie jak w placówce bankowej, a sam klient jest narażony co najmniej na utratę opłaty wstępnej (zwrotnej, przygotowawczej), którą uiszczał przed podpisaniem umowy i która była warunkiem jej zawarcia. Wbrew bowiem twierdzeniom oskarżonej I. J. (1), taka opłata była uiszczana na wskazane przez nią konto bankowe firmy jeszcze przed podpisaniem umowy, na co wskazują zeznania pokrzywdzonych. I. J. (1) w toku jednej z rozpraw, podczas składania zeznań przez E. G., oświadczyła, iż porównanie godziny wskazanej na umowie z godziną dokonania wpłaty wyklucza stwierdzenia świadków, z których wynikać miało, iż warunkiem podpisania umowy i uzyskania pożyczki było wpłacenie uprzednio określonej opłaty (k. 4975), tym niemniej taka okoliczność nie mogła być dowiedziona analizą wskazanych dokumentów, z załączonych bowiem do akt potwierdzeń dokonywanych przelewów nie wynika godzina ich dokonania. Co więcej, analiza umów wraz ze zszytymi do nich potwierdzeniami przelewów tytułem opłat przygotowawczych dowodzi, iż zdarzało się tej oskarżonej przekreślanie na tych ostatnich numeru kontraktu, dopasowując go do późniejszego, dużo wyższego numeru widniejącego na kontrakcie (zob. np. kontrakt i przelew J. K. (2) k. 3634, P. P. (1) k. 3797). Nie może zatem budzić wątpliwości, iż jednym z warunków podpisania kontraktu miało być uiszczenie takiej opłaty, w domyśle i wbrew zapewnieniom bezzwrotnej, a stanowiącej korzyść majątkową spółki, samo natomiast działanie oskarżonych pracowników było niewątpliwie skierowane na uzyskanie pewnego celu - jakim było przekonanie ewentualnych kontrahentów do podpisania umowy, co odbywało się za pomocą wprowadzenia ich w błąd co do realnych możliwości uzyskania pożyczki, warunków zawieranej umowy i jej realizacji, a także zasad funkcjonowania podmiotu udzielającego wsparcia finansowego. Gdyby nie ich wiarygodne zapewnienia o szybkiej

realizacji kontraktów, stwarzanie wiarygodnej atmosfery przekazywania informacji wpływającej na postrzeganie pożyczek tak jak kredytów bankowych, w końcu odwoływanie się do wsparcia z Unii Europejskiej, z drugiej zaś strony brak informacji o losowaniach i powstawaniu grup przydziału, z całą pewnością nie doszłoby do rozporządzenia mieniem przez pokrzywdzonych.

Nie można dać wiary także i zapewnieniom oskarżonej J. co do tego, iż ona, jak i inni pracownicy, nie byli szkoleni i instruowani przez osoby zarządzające spółkami, względem których nadal toczy się postępowanie karne. Z samej treści szczegółowego zakresu obowiązków pracowników salonów obsługi klientów wynika przecież, iż pracownik jest zobowiązany m. in. do uczestniczenia w szkoleniach pracowników organizowanych przez pracodawcę bezpośrednio lub za pośrednictwem wyspecjalizowanych instytucji. Świadczą o tym nadto niewątpliwie dołączone przez oskarżyciela dokumenty zatrzymane w centralach spółek w postaci wydruków regulaminu, opracowań instrukcji rozmów telefonicznych z klientem wraz z gotowymi odpowiedziami na szereg potencjalnych pytań, a także zalegające w aktach sprawy instrukcje z opracowaniem odpowiedzi na poszczególne pytania, jakie może zadać klient w rozmowie osobistej bądź telefonicznej (k. 3813, 3822-3835, 6053a). Już sama analiza powyższych dokumentów w zestawieniu z treścią zeznań osób pokrzywdzonych oraz treścią dokumentu – pomocniczej instrukcji postępowania w zakresie trybu zawarcia kontraktu o udzielenie pożyczki cywilnoprawnej (k. 2466) świadczą o tym, w jak skrócony sposób klienci byli traktowani przez oskarżone, które zamiast precyzyjnie, zgodnie z prawdą informować klientów o istocie i warunkach kontraktu, podawały nieprawdziwe informacje o charakterze zawieranej umowy oraz szybkim terminie uzyskania kwot pieniężnych, na zasadach podobnych jak w banku, dodatkowo na korzystnych zasadach oprocentowania. Niezwykle ważne, żeby nie powiedzieć kluczowe na tym tle są wyjaśnienia jednego ze współoskarżonych, zajmujących się także obsługą klientów. M. S. (6) przed Sądem Rejonowym potwierdził mianowicie, że w pracy kierował się procedurą ustaloną przez pracodawcę ((...)) i to kierownik podczas szkoleń przekazywał pracownikom w jaki sposób mają być informowani klienci, jak odpowiadać na ich pytania, a także jak prezentować im warunki umowy. Jest oczywistym dla Sądu i to, że oskarżone, jako pracownice spółek, musiały wykazać się w swej pracy wynikami, tj. wydajnością w wypełnieniu swych obowiązków służbowych, co zapewne musiało przekładać się także i na wysokość wynagrodzenia. Co prawda z wyjaśnień oskarżonej I. J. wynika, iż uzyskiwana przez nią premia uznaniowa była niewielka i naliczana według nieznanych jej zasad, to jednak z treści dołączonych do akt regulaminów wynagradzania w przedsiębiorstwie (k. 6149-6156 i 6164-6167) wynika, iż o przyznaniu premii uznaniowej oraz o jej wysokości decydował zarząd spółki biorąc pod uwagę m. in. indywidualne wyniki pracownika w realizacji powierzonych mu obowiązków, zaś wysokość tej premii była uzależniona od całkowitej wartości podpisanych umów w okresie rozliczeniowym. Co prawda na pierwszym z tych dokumentów brak daty jego wejścia w życie, na drugim zaś widnieje data 1 stycznia 2004r., to jednak zasady logiki i doświadczenia życiowego podpowiadają, iż każdy pracownik jest poddany ocenie pod kątem swojej wydajności i uzyskiwanych wyników pracy, tj. w tym wypadku rozliczany z ilości zawieranych efektywnie umów.

W tej sytuacji nie można zgodzić się ze skarżącymi co do tego, iż oskarżonym nie można było zarzucić celowego i świadomego działania, kierunkowego i wprowadzającego w błąd inne osoby dokonujące rozporządzenia mieniem. Obie pracownice doskonale zdawały sobie sprawę, iż wpłacane przez klientów pieniądze tytułem opłat są wyludzane bezpowrotnie, zaś pożyczka, o którą się oni starają, nie zostanie wypłacona. Tak zresztą przecież się stało – żadna z osób pokrzywdzonych w tej sprawie swej pożyczki nie otrzymała. Obie zatem w tej sprawie, obok oczywiście osób zarządzających spółkami i kierujących tym przestępczym procederem, odpowiadają tylko za swoje działania, podjęte w ramach stosunku pracy, ale z własnej woli, mając w pełni możliwość oceny ich treści i legalności. W świetle zeznań wszystkich pokrzywdzonych, w połączeniu z zebraną dokumentacją, trzeba stwierdzić, iż oskarżone działały w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wprowadzając w błąd swoich klientów i mając w pełni świadomość tego jak prosperuje system udzielanego im wsparcia. Tylko ich kategoriyczne zapewnienia co do legalności działań podmiotu, nadto wsparcia ze strony Unii Europejskiej oraz korzystnych warunków umowy, zapewniającej szybką wypłatę pieniędzy, skłaniały pokrzywdzonych do zawierania umów bez konieczności dodatkowych czynności, poza oczywiście uiszczeniem opłaty zwrotnej/przygotowawczej.

Również sama ocena zeznań świadków – osób pokrzywdzonych przestępstwami, nie może budzić wątpliwości Sądu. Co prawda w większości były to osoby nie posiadające bankowej zdolności kredytowej, zmuszone z różnych życiowych przyczyn do zaciągnięcia szybko pożyczki, tym niemniej ich relacje są zbieżne i spójne tak co do okoliczności w jakich pojawiali się w biurach obsługi, jak i co do prowadzonych następnie w przyjaznej atmosferze rozmów skłaniających ich do rychłej wpłaty określonej kwoty nawet przed podpisaniem umowy, w oczekiwaniu na przyływ gotówki. Osoby te w żaden sposób nie wybielały swoich działań, wręcz przeciwnie, rozbrajająco szczerze przyznawały się do błędu i do swojej naiwności w związku z przekonującym i bardzo wiarygodnym postępowaniem pracowników placówek (w tym zwłaszcza opisującym tak działania pracownika o imieniu I.). Trzeba też zwrócić uwagę na to, w kontekście zarzutu oskarżonej co do postawy pokrzywdzonych, którzy mieli jej zdaniem składać nieprawdziwe relacje, iż spora część z nich, po tym jak ujawniła oszustwo, wcale o tym fakcie nie zdecydowała się zawiadomić organów ścigania, dopiero bowiem przy weryfikacji umów przez Policję byli oni ujawniani i wzywani do złożenia zeznań. Kiedy zatem zorientowali się oni, że padli ofiarą oszustwa sami nie dążyli do ukarania winnych tego szerokiego bądź co bądź i prowadzonego na dużą skalę procederu, stąd zarzut następnie o zrzucaniu na oskarżoną I. J. (1) odpowiedzialności jest nie do przyjęcia.

Także i inne jej zarzuty, dotyczące samego sposobu procedowania, zbierania dowodów, tudzież ich oceny, nie zasługują na akceptację.

S. O. był niewątpliwie osobą pokrzywdzoną działaniami tej oskarżonej i został przesłuchany w charakterze świadka w toku procesu dwukrotnie (k. 2104 i 5300).

W istocie przypisany oskarżonej w punkcie 1 czyn z punktu XLII aktu oskarżenia został popełniony na szkodę F. Z. (Z.), to on bowiem podpisał z oskarżoną umowę, a jedynie jego córka E. Z. (2) złożyła w tej sprawie zeznania, opisując okoliczności podpisanej przez niego i niezrealizowanej umowy (k. 2009 i nast.), stąd w tym zakresie należało dokonać stosownej korekty.

Gdy idzie natomiast o E. S. została ona przesłuchana jako pokrzywdzona, podpisująca z oskarżoną umowę w listopadzie 2003r. (k. 1949, k. 5355), gdzie opisała okoliczności zawartej przez siebie umowy z oskarżoną, wbrew czynionemu zarzutowi, nawet pamiętając i posługując się jej nazwiskiem.

W końcu także i zarzut dotyczący niezawarcia umowy przez tą oskarżoną z P. W. (2) nie jest słuszny gdy zważy się na fakt, iż oskarżona sama przyznała się do wypisania druku zawartej z nim w O. umowy, okazanej jej podczas przesłuchania (k. 4281), podobnie zresztą jak i z J. K. (4). Fakt, iż sama umowa jest jedynie podpisana na dole przez innego pracownika (w domyśle J. K. (7)) nie zwalnia samej oskarżonej od odpowiedzialności, sama bowiem przyznała, iż pracując w systemie dwuzmianowym nie zawsze było tak by klient, po przedstawieniu mu wcześniej przez nią warunków umowy i jej spisaniu, następnie idąc po jej odbiór zastał tego samego pracownika, składającego wówczas pod umowę podpis. Skoro jednak sama treść umowy w jej druku została niewątpliwie wypisana przez oskarżoną, na co także wskazuje porównanie naoczne tego dokumentu z innymi, a podpisanymi przez nią, trzeba stwierdzić, że to ona musiała przedstawiać wcześniej przyszłemu kontrahentowi warunki umowy, a jedynie później podpis pod nią z ramienia pożyczkodawcy złożyła inna osoba.

Bez znaczenia natomiast dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy miałyby ustalenia dotyczące losu pieniędzy wpłacanych przez pokrzywdzonych na wskazane konta spółek, ich późniejszy obieg, to czy spółka – pracodawca oskarżonej – miała środki na realizację umów i zaspokojenie swoich kontrahentów, w obliczu bowiem jednoznacznych w swej wymowie relacji wszystkich osób pokrzywdzonych w tej sprawie odnośnie działania obu oskarżonych nie może być wątpliwości co do tego, iż oskarżone, wykonując swoje obowiązki pracownicze, czyniły to w pełni świadomie zapewniając o rzetelności firmy, mając wiedzę jednak co do tego, iż podpisywane przez nie umowy z klientami są dla nich stracone; w sytuacji przecież gdy do ich biur przychodzili pokrzywdzeni pytając kiedy otrzymają obiecane środki, byli oni zwodzeni tłumaczeniem albo o konieczności przedłużenia się terminu do wypłaty pieniędzy, albo też konieczności wypełniania coraz to nowym druków wraz z obowiązkiem zapłaty raty, bez uzyskania spodziewanej kwoty pożyczki. Przysporzenie w ten sposób zatem korzyści dla spółki było działaniem oskarżonych w celu osiągnięcia korzyści majątkowej. Co więcej, także i wskazywani przez oskarżoną świadkowie w apelacji składali zeznania jednoznaczne, z których wynikało, że

oczekiwali na rychłą wypłatę pożyczki po uiszczeniu opłat, w przekonaniu o legalności przedsięwzięcia (m. in. S. S., M. J., J. I., M. L., W. M. i inni).

Mając tak zatem zgromadzony materiał dowodowy, słusznie Sąd Rejonowy czynił ustalenia faktyczne w oparciu o relacje wskazanych wyżej wszystkich świadków oraz zebrane obszernie dokumenty w zakresie ustalenia sprawstwa oskarżonych, ich winy i pełnionej przez nie roli w przestępstwach, odmawiając wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonych, a także dokonując prawidłowej i zgodnej z zasadami logiki i doświadczenia życiowego oceny złożonych dokumentów. Żadna z osób oskarżonych nie potrafiła logicznie wytłumaczyć owych powiązań, jak również okoliczności składanych podpisów na umowach, w sposób dość lakoniczny (D. P.) bądź niewiarygodny opisując okres swojej pracy i kontaktów zawodowych z klientami, zwłaszcza gdy idzie o przedstawiane im warunki zawieranych kontraktów i ich realizacji (a właściwie braku). Obie oskarżone, wbrew czynionym zarzutom przez obrońców, doskonale zdawały sobie sprawę z tego, iż umowy te nie będą wykonane, a pomimo to zapewniały pokrzywdzonych o szybkiej wypłacie gotówki, wprowadzając ich w błąd i doprowadzając do rozporządzenia mieniem (wyłudzenia opłat).

Obrońcy oskarżonych w żadnej mierze zatem nie podważyli prawidłowości pewnych ustaleń Sądu Rejonowego. To, że były one niekorzystne dla oskarżonych nie oznacza, iż Sąd I instancji uchybił regule wyrażonej w art. 5 § 2 kpk, takich wątpliwości bowiem, które nakazywałyby sięgnięcie po tę dyrektywę Sąd w ogóle nie powziął. Wina oskarżonych w świetle zebranego materiału dowodowego nie budzi wątpliwości, podobnie jak i kwalifikacja prawna zastosowana przez Sąd I instancji, uwzględniająca zachowania obu sprawczyń. Rozważania prawne, jakie w tym względzie przeprowadził Sąd Rejonowy są w całości godne podzielenia.

Wniesienie środka odwoławczego w części odnoszącej się do winy spowodowało konieczność sprawdzenia rozstrzygnięcia w zakresie odnoszącym się do wymierzonej oskarżonym kar, Sąd jednak nie znalazł najmniejszych podstaw do zakwestionowania rozstrzygnięcia o karze.

Zarzut rażącej surowości kary może być zasadny tylko wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary, można było przyjąć, że zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez Sąd I instancji a karą, jaką należałoby wymierzyć w następstwie prawidłowego zastosowania dyrektyw wymiaru kary określonych w art. 53 kk (zob. wyrok SN z dnia 14 XI 1973r., III KR 254/73, OSNPG 1974/3-4/51).

Sąd Rejonowy właściwie ustalił stopień zawinienia obu oskarżonych i wymierzył im kary, przy przyjęciu konstrukcji ciągu przestępstw, adekwatne do stopnia winy i społecznej szkodliwości czynów, według swojego uznania i w granicach przewidzianych przez ustawę. W pisemnych motywach uzasadnienia zaskarżonego wyroku w sposób szczegółowy uwzględnił całokształt okoliczności mający wpływ na wymiar kary, biorąc pod uwagę wszystkie dyrektywy jej orzekania. Kary wymierzone oskarżonym zatem w sposób należyty spełniają swe cele zapobiegawcze i wychowawcze, wypełniając wymogi prewencji ogólnej i w zakresie społecznego oddziaływania. Nie jest zatem tak, by wysokość wymierzonych kar była niewspółmierna w stosunku do wysokości wyrządzonych przestępstwami szkód, albowiem słusznie Sąd meriti ocenił stopień społecznej szkodliwości czynów na poziomie znacznym z uwagi na charakter dóbr naruszonych przestępstwem, działanie w zamiarze bezpośrednim, z niskich pobudek, bo z chęci uzyskania korzyści majątkowej. O ile zatem Sąd odwoławczy – uwzględniając omówioną już wyżej przeszkodę procesową w postaci res iudicata – uchylił punkt 1 zaskarżonego wyroku w części dotyczącej czynów zarzuconych oskarżonej I. J. (1) w punktach V – XI aktu oskarżenia i umorzył w tym zakresie postępowanie karne, o tyle co do pozostałych czynów jej przypisanych nie znalazł podstaw do obniżenia wymiaru kary pozbawienia wolności i grzywny. Stąd – także przyjmując konstrukcję ciągu przestępstw z punktów I – IV, XII – CXXII i CXXIV – CL aktu oskarżenia – za tak opisany ciąg przestępstw z art. 286 § 1 kk wymierzył jej na mocy art. 286 § 1 kk w zw. z art. 91 § 1 kk jedną karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz na mocy art. 33 § 2 kk jedną karę grzywny w ilości 100 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 złotych. Słusznie orzekając Sąd meriti uwzględnił uprzednią niekaralność oskarżonej I. J. (1) jako okoliczność łagodzącą, wielość czynów jednak przez nią popełnionych decydowała o wysokości orzeczonej jednej kary, zaś co do drugiej oskarżonej, choć czynów jej przypisanych było mniej,

to jednak jest ona osobą karaną dwukrotnie za podobne czyny skierowane przeciwko mieniu, przy identycznym nadto modus operandi (k. 6204, 62186237).

Również wymierzone obok kary pozbawienia wolności grzywny jawią się jako kary społecznie akceptowalne, spełniając swe cele wychowawcze i zapobiegawcze wobec sprawczyń, jak również w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Nie można zapominać bowiem tu o celu, jaki przyświecał działaniom oskarżonych, jakim było osiągnięcie korzyści majątkowej. Także i wysokość stawki dziennej uwzględnia należycie dochody sprawczyń, ich warunki osobiste i rodzinne; wszak posiadają one wyuczony zawód, obie pracują zawodowo, uzyskując stałe wynagrodzenie, stąd kwoty ustalonej stawki dziennej nie rażą w żadnej mierze nadmierną surowością.

Sąd Rejonowy poczynił także prawidłowe ustalenia faktyczne w zakresie okoliczności mających wpływ na wymiar kary, a poczynione przez ten Sąd ustalenia uzasadniają w ocenie Sądu Okręgowego przekonanie co do pozytywnej prognozy, o której mowa w art. 69 § 1 kk. Przekonują zwłaszcza Sąd Okręgowy zaprezentowane w pisemnych motywach wyroku wywody, odnoszące się do przyjęcia przez Sąd I instancji pozytywnej prognozy kryminologiczno – społecznej w stosunku do obu oskarżonych, a tym samym do zastosowania art. 69 § 1 kk i warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej obu kary pozbawienia wolności (jednak nie kary łącznej). Nie tylko zatem w niniejszej sprawie została spełniona przesłanka formalna – kara łączna orzeczona została w wymiarze nie przekraczającym 2 lat pozbawienia wolności, ale także zaistniały pozostałe wymogi niezbędne do zastosowania tego środka probacyjnego. Zgodzić się należy z Sądem orzekającym, iż wcześniejsza niekaralność oskarżonej J. oraz karalność P. (zważywszy na lata, w których były popełnione przez nią przypisane jej przestępstwa), ustabilizowany tryb życia, posiadanie zawodu i stałej pracy zarobkowej, zostały w sposób dostateczny uwzględnione w momencie oceny możliwości uzyskania spodziewanego efektu zapobiegawczego kary, o jakim mowa w przytoczonym przepisie. Zapobieżenie powrotowi do przestępstwa jest minimalnym zadaniem kary, ale wystarczającym dla oceny, czy należy zastosować warunkowe zawieszenie wykonania kary. Kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 2 lat (pkt 3 i 7) także w ocenie Sądu odwoławczego ma szansę na realizację celów w zakresie zapobiegawczego oddziaływania na obie oskarżone i w tym kontekście musi być uznana za zasadną. Konkludując, Sąd Okręgowy uznał zatem, że wymierzenie oskarżonym kary pozbawienia wolności w takiej formie pozostanie wystarczające dla osiągnięcia wobec nich celów kary. Cele prewencji indywidualnej bez wątpienia spełnione zostaną przez orzeczenie takiej kary, w szczególności zaś tak wymierzona kara zapobiec powinna powrotowi oskarżonych do przestępstwa. Możliwość wykonania w okresie 2 lat próby warunkowo zawieszony kary pozbawienia wolności w wymiarze 1 roku i 6 miesięcy względem oskarżonych powinna skutecznie odwieść je od popełniania kolejnych przestępstw, w tym zwłaszcza tych skierowanych przeciwko mieniu.

Apelująca obrońca oskarżonej I. J. (1) oraz sama oskarżona podważały także słuszność i zasadność orzeczonego przez Sąd Rejonowy wobec oskarżonej obowiązku naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonych, podnosząc surowość tego środka, jego nieadekwatność w realiach sprawy, a także fakt braku uzyskania przez oskarżoną jakiegokolwiek korzyści majątkowej z pobieranych kwot tytułem opłat przygotowawczych bądź zwrotnych. Zasadniczo nie podzielając powyższego zarzutu apelacji i uznając go za niezasadny, należy zatem stwierdzić, że Sąd I instancji w sposób rzetelny i prawidłowy dokonał ustaleń wysokości wyrządzonych szkód w mieniu pokrzywdzonych, co nie było trudne z racji tego, iż poniesione przez nich szkody stanowiły wpłacane przez nich opłaty, stanowiące warunek zawarcia umowy. Choć jest prawdą, iż oskarżone nie miały styczności z tymi pieniędzmi, to jednak wykonywały samodzielnie powierzone im zadania pracownicze, wyliczając według siebie tylko znanych zasad wysokość tychże opłat, a następnie kierując przyszłych kontrahentów do banku celem dokonania przelewów. Korzyść majątkową zatem uzyskiwał ich pracodawca. Nie ma to jednak znaczenia zasadniczego dla możliwości nie tylko przypisania im sprawstwa i winy za popełnione przestępstwa, ale i orzeczenia względem nich środka karnego w postaci obowiązku naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonych, którzy złożyli w tej mierze wnioski, czuli się pokrzywdzonymi, a dodatkowo (na co zwróciła uwagę I. J.) nie zmarli w czasie wyrokowania. Należy w tym miejscu zwrócić uwagę skarżącym, że do podstawowych zadań prawa karnego należy naprawienie szkody wyrządzonej pokrzywdzonemu przestępstwem; akcentowana w prawie międzynarodowym konieczność naprawienia takiej szkody (zob. Deklaracja ONZ z dnia 29 XI 1985r. o podstawowych prawach ofiar przestępstw, europejska Konwencja z dnia 24 XI 1988r. o

restytucji i kompensacji dla ofiar przestępstw) współgra zatem z założeniami kodyfikacji prawa karnego obowiązującej już w dacie 7 czerwca 2010r., a ukierunkowanej przez szereg jej instytucji na interes pokrzywdzonego, mając służyć efektywnej ochronie jego praw. Jedną właśnie z takich instytucji, ułatwiających dochodzenie naprawienia szkód wyrządzonych przestępstwem, jest art. 46 kk. Jeśli zatem w procesie karnym wina sprawcy m. in. za przestępstwo przeciwko mieniu, z którego wynikła szkoda zostaje udowodniona, Sąd orzekający na wniosek pokrzywdzonego (lub innej osoby uprawnionej) orzeka obowiązek naprawienia wyrządzonej szkody w całości lub w części, bez konieczności odsyłania pokrzywdzonego na drogę postępowania cywilnego i wytaczania odrębnego powództwa cywilnego. Szkoda podlegająca naprawieniu w wyniku orzeczenia tego środka karnego, ustalana w oparciu o przepisy prawa cywilnego, obejmuje zarówno *damnum emergens* (szkoda rzeczywista), jak i *lucrum cessans* (utracone korzyści), przy czym „szkodą, do której naprawienia Sąd zobowiązuje sprawcę, jest równowartość rzeczywistej szkody wynikłej bezpośrednio z przestępstwa i nie jest dopuszczalne uwzględnianie przy ustalaniu jej wysokości tych składników i elementów szkody, które wynikły z następstw czynu, np. odsetek” (por. wyrok SN z dnia 4 II 2002r., II KKN 385/01, Lex nr 53028, wyrok SN z dnia 3 IX 2009r., V KK 149/09, Prok. i Pr.-wkl. 2010/9/10, Lex nr 53028, wyrok SA w Katowicach z dnia 3 III 2011r., II AKa 42/11, Lex nr 846484). W warunkach określonych w art. 46 § 1 kk Sąd zobowiązany jest zatem orzec obowiązek naprawienia szkody, jeżeli szkoda wynikająca z przestępstwa została określona i udowodniona (tak wyrok SN z dnia 21 XI 2002r., III KKN 269/00, Lex nr 74459). Przekładając powyższe teoretyczne rozważania na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, że w sprawie tej – zważywszy jednak przede wszystkim na fakt toczącego się równolegle procesu przeciwko osobom zarządzającym spółkami i kierującym całym przestępczym procederem, przedstawienie zarzutów pięciu innym osobom (M. K. (4), M. J. (2), M. L. (2), D. Z. i P. P. (2)), a także prawomocne skazanie dwojga pracowników w osobach C. K. i M. S. (6), najbardziej słusznym było zasądzenie stosownych kwot wobec oskarżonych J. i P. na rzecz poszczególnych pokrzywdzonych w kwotach wynoszących po 1/9 części obliczonej wartości opłat wpłaconych przez nich, co dawało wyliczone i wyszczególnione w punkcie 2 podpunkty f) i g) kwoty. Takie rozstrzygnięcie zdaniem Sądu Odwoławczego jest sprawiedliwe i wyważone, spełni swe cele przede wszystkim kompensacyjne, ale także i penalne, zapobiegawcze i wychowawcze względem obu oskarżonych.

Mając to wszystko na uwadze i uznając zaskarżony wyrok za prawidłowy i słuszny w pozostałej części, nadto wolny od jakichkolwiek innych uchybień, Sąd II instancji, poza wyżej omówionymi, a koniecznymi zmianami, utrzymał go w mocy w pozostałym zakresie.

W pkt 3 wyroku zasądzono od Skarbu Państwa na rzecz obojga obrońców stosowne wynagrodzenie tytułem zwrotu nieuiszczonych kosztów obrony oskarżonych z urzędu w postępowaniu odwoławczym, zaś same oskarżone zwolniono od zapłaty kosztów sądowych, obciążając wydatkami Skarb Państwa.